

Kyrkokör Journalen

September 2018 • nr 4

Viktigt med fika i kören

Sid 7–13

Kyrkokörsångarna blir färre

Sid 4–5

Svenska kyrkan satsar på musiken

Sid 6

Nordisk kyrkosångsfest till Sverige

Sid 15

Linnéa Brorson

Ledamot i Sveriges Kyrkosångsförbund och sångpedagog

”Precis som att kyrkan och kören är en social mötesplats är kyrkosångsförbundets arrangemang och evenemang också det.”

En del av något större

”Kafferasten är det näst bästa med hela körövningen, bäst är uppsjungningen i början!”. Detta kläckte en bas ur sig till mig när jag hade en kördag i en landsortskyrka för något år sedan. Om det var sant eller om han bara ville vara snäll vet jag inte, jag var där i egenskap av sångpedagog och höll därmed i nämnda uppsjungning, men jag är benägen att hålla med honom. För vad vore väl körövningen utan alla sina olika delar; från småpratet innan repetitionen sätter igång, till den fysiska och röstliga uppvärmningen, repertoar genomgången, repetitionen och nötrandet av repertoaren och inte minst fikarasten där småpratet får blomma ut och ta över.

Körsång är socialt, dels umgås vi utan att prata med varandra när vi sjunger, och i alla pauser och innan och efter repetitionen ges vi möjlighet att möta och byta några ord med någon som kanske skulle kunna bli en ny bekantskap.

I alla våra kyrkor och körer skapas alla dessa sociala mötesplatser. Precis som att kyrkan och kören är en social mötesplats är kyrkosångsförbundets arrangemang och evenemang också det. Vi håller riksfester och festivaler, kurser och workshops, och överallt där dessa sker kommer människor samman och bildar en större helhet, och får vara en del av något ännu lite större.

I Östersund samlades omkring 200 personer till riksfest i vintras, och i

Västerås strömmande det till cirka 450 körsångare till årets andra riksfest som hölls i maj. Samtidigt hölls också Nordisk kyrkosångsfest i Odense i Danmark, där över 200 nordiska körsångare fick mötas och sjunga tillsammans.

Till Ung körfest Skara 2018 i oktober där Ungdomskörfestivalen och Rikfest för unga röster slås samman till en enda stor körfest var anmälningssantalet rekordhög när anmälningstiden gick ut i början av sommaren. Hela 450 barn och ungdomar samt drygt 70 medföljande vuxna var anmälda, och det var långt över maxantalet. Arbetsgruppen jobbar hårt för att så många som möjligt av dessa ska kunna delta i oktober. Varmt välkommen till Skara domkyrka också som besökare under denna helg! Håll utkik på vår hemsida för tider och information gällande festivalkörens olika framträdanden.

Nationella Ungdomskören går en ny tid till mötes, då körens grundare, dirigent och musikaliska ledare Birgitta Rosenquist Brorson kommer att sluta sin anställning i Sveriges Kyrkosångsförbund vid årsskiftet. Under drygt 12 år har Birgitta med sin gedigna erfarenhet och sitt driv format kören till en kraft att räkna med i Kör-Sverige idag. Nationella Ungdomskören kommer att leva vidare också efter årsskiftet, men under ny ledning. Körens sista framträdanden under Birgittas ledning blir under Kyrkomusiksym-

3 TIPS JUST NU

Lyssna i efterhand: P2 Live, Konsert med Radiokören och Blåsar-symfonikerna, som sändes fredag 17 augusti klockan 19:03 (ur programmet; Förklädd Gud)

Bästa körfika: Ballerinakex

Följ på FB: Följ Sveriges kyrkosångsförbund och Nationella Ungdomskören på Facebook!

9 KORTA

Höst ✓var

Dur ✓moll

✓Kaffe - te

Storaverk ✓småsånger

Storstad ✓småstad

✓Piano - orgel

Morgon ✓kväll

Morot ✓morotskaka

✓Sopran - alt

posium 2018 och Ung körfest Skara 2018. Väl mött där!

Sist men inte minst vill jag önska en glad och strålande hösttermin, fylld av körsång och körfika! Vi syns längs vägarna!

Kyrkokör Journalen

Nr 4 • 2018 • Årg 29

Tidning för Svenska kyrkans körer. Utges av Sveriges Kyrkosångsförbund, SKSf.

Ansvarig utgivare Peter Lundborg

Redaktör: Marita Sköldberg
Filipsbol 104, 741 95 Knivsta,
Tel 070-21 22 166
kj@sjungikyrkan.nu

Prenumerationer:
Förbundskamrer
Sofia Lindström
Gryningsvägen 63
743 32 Storvreta
072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrkan.nu

Prenumerationspris:
170 kr/år (sex nummer). Rabatterat pris vid fler än 5 prenumerationer.

Annonsbokning:
Display i Umeå AB
Ola Tallbom, 090-711 512
ola.tallbom@display-umea.se

För information om annonser och prenumerationspriser
www.sjungikyrkan.nu

Design och produktion:
www.mwgrafiskform.se
Tryckeri
Trydells
www.trydells.se

Nästa nummer av Kyrkokörjournalen kommer den 16 oktober. Foto framsida: Ida Sköldberg

ISSN 1101-9670

Lillemor Bergström:

Från ”kan inte sjunga” till revyartist

Mot kaffe som betalning kommer Spillkråkorna från Frötuna gärna på besök. En av sångarna i kören är Lillemor Bergström, som tidigt hade fått höra att hon inte kunde sjunga.

Lillemor nöjer sig med en kaffe latte när vi träffas på ett café i Norrtälje. Själv kan jag inte motstå en bortglömd barndomsfavorit: jitterbuggare.

– Jag har nyss ätit frukost, förklarar Lillemor.

Annars äter hon gärna en kaka till kaffet. Fikat är centralt i Spillkråkornas verksamhet. Det är gaget när kören sjunger på äldreboenden och hos föreningar som ber dem komma.

– Ja tack säger vi, om vi får kaffe kommer vi gärna, säger Lillemor och skrattar.

Fika ingår till och med i sångerna. Som

i körens signaturmelodi *Nu är det dags*. ”Vi är himla lika, tycker om att fika” har körledaren Per Zethelius skaldat.

– Vi sjunger mest melodier vi känner igen och så skriver Per ofta egna texter till dem. Mycket handlar om Frötuna och bygden runtom.

Men på sångstunderna på äldreboenden några gånger per termin sjungs mest välkända texter.

– Det är alltid ”sjung med om ni vill”. Det är väldigt trevligt att sjunga på äldreboenden, de är så glada när vi kommer.

Spillersboda bakom namnet

När kören startade kom alla sångarna från Spillersboda och någon kläckte namnet Spillkråkorna.

– Det är lite bra eftersom det är en ”alla kan sjunga-kör” och det fastnar hos folk.

Själv kom hon med i kören för tre år sedan. Hon hade alltid ”vetat” att hon inte kunde sjunga. Men när en kompis skulle börja i kören och frågade om inte Lillemor ville följa med sa hon ja. För trots allt tänkte hon att det verkar så kul att sjunga i kör.

– Det är verkligen fantastiskt!

Spillkråkorna med cirka 25 sångare sjunger alltid unisont. Ibland sjunger de i kyrkan tillsammans med församlingens andra kör, Frötunakören.

De träffas varannan onsdagseftermiddag. Men även den andra veckan beger sig Lillemor till Frötunagården för att sjunga. När Per Zethelius för ett par år sedan startade en revygrupp gick hon med. Två revyer har det blivit hittills, senast *Skägget är löst* i våras.

– Per har en idé och texter till låtar och sedan sitter vi och spånar och ändrar. Alla är med och det är så kul, säger Lillemor och visar häftet från revyn, med en mängd sånger om skägg, alla till kända melodier och de flesta med text av Per Zethelius. *Fikavisan* med refrängen ”blir det inget fika, blir det inget fika, kaffe snart, kaffe snart?” till Broder Jakob-melodin återkom flera gånger under revyn.

När Lillemor började i Spillkråkorna var hon inne i en omstartsfas. En morgon några år tidigare hade hon inte kommit upp

Sjunger i: Spillkråkorna i Frötuna församling

Körsångare sedan: 2015

Bor: Spraggarboda, Norrtälje

Familj: Man

Intressen: Textil

Favoritkörsång: Nu är det dags, text av Per Zethelius skriven särskilt för kören Spillkråkorna till melodin till Chatanooga Choo Choo av Harry Warren

Favoritfika: Kaffe och kaka

ur sängen. Läkaren som hon träffade några dagar senare sjukskrev henne och gav henne en remiss till stressrehabiliteringen.

Körde bara på

– Jag hade känt att något inte var bra, men jag körde på ändå.

Inte ens sommarlov hjälpte och tre dagar in på terminen tog det stopp. Livet som textillärare hade blivit mer betungande på grund av ökad administration med icke fungerande digitala system. Samtidigt fortsatte Lillemor med allt annat, precis som hon gjort hela livet.

– Jag hade byggt upp det här under lång tid, eftersom jag inte fattat. Jag tänkte att det här går bra, det är kul, det säger jag ja till.

Sen kunde hon plötsligt inte säga ja till något alls. Hon orkade ingenting. I ett år var hon sjukskriven, hon försökte komma tillbaka till jobbet, men det gick inte.

– I början när det kändes bra körde jag bara på och trodde jag var frisk, och så låg jag där igen. Jag har lärt mig att säga nej. Nu är det bättre, jag orkar en del.

Text och foto: Marita Sköldberg

UTBLICK

”Musiken blev en fristad från längtan, saknaden och sorgen. I kören fick jag bara vara, ingen ställde några jobbiga frågor.”

Sångerskan Sabina Ddumba i en intervju i tidningen Kupé nr 7/8 2018

”Snarare borde man satsa på ett ytterligare psalm-bokstillägg för att se vad som gäller nu, om det finns sånger i 2020-talet som borde fångas upp och testas mer allmänt i församlingarna.”

Organisten och teologen Anders Dillmar i en artikel i Kyrkomusikernas Tidning nr 7-8 2018

Stort intresse för ung körfest

Antalet barn- och ungdomskörsångare minskar (se här intill), men intresset för Sveriges Kyrkosångsförbunds barn- och ungdomskörfester ökar. Redan efter några veckor var de ursprungligt tänkta 300 körsångarplatserna till Ung Körfest i Skara i oktober slut (inklusive ett visst överintag) och när anmälningsstiden gick ut 1 juni stod 13 körer med totalt cirka 110 körsångare på kö. I Skara arrangeras Riksfest för unga röster och Ungdomskörfestivalen samtidigt, delvis var för sig och delvis tillsammans.

Även de två senaste åren har Ungdomskörfestivalen rönt mycket stort intresse och alla körer som anmält sig har inte fått plats.

Samma rikskollekter nästa år

Sveriges Kyrkosångsförbund tilldelas för tredje året i rad samma rikskollektdagar i Svenska kyrkan, det vill säga en hel rikskollekt på tacksägelsedagen och en halv på jungfru Marie bebådelsedag.

Nästa år infaller jungfru Marie bebådelsedag, då kollekten delas med Svenska Kyrkans Unga, 24 mars och tacksägelsedagen 13 oktober. Sveriges Kyrkosångsförbund har under många år fått Svenska kyrkans rikskollekt på tacksägelsedagen och det senaste decenniet ytterligare en halv rikskollekt någon gång under året.

Ny ordförande i körförbundet

Karin Eklundh blev i juni vald till ny ordförande i Sveriges Körförbund.

Hon är dirigent och sångpedagog med gedigen erfarenhet och även ordförande i Gotlands

Körförbund, som är medlem i både Sveriges Körförbund och Sveriges Kyrkosångsförbund.

Karin Eklundh bor sedan några år på Gotland där hon leder Sångsällskapet NS, Visby vokalensemble och Campus Gotlands Kammarkör. Hon fick utmärkelsen Årets Körledare 2006 och har även tilldelats H.M. Konungens medalj av 8:e storleken för betydande insatser som kördirigent och sångpedagog.

Antalet körsångare minskar ”Vi följer samhällstrenden”

Antalet körsångare i Svenska kyrkan minskar kraftigt enligt Svenska kyrkans officiella statistik. Barn- och ungdomskörerna har minskat stadigt sedan 2003. Nu minskar också antalet vuxna körsångare.

– Jag blir inte jätterädd. Vi följer samhällstrenden. Vi ska fortsätta göra bra grejer och det kommer fortfarande väldigt många körsångare, säger Karin Wall Källming, stiftsmusiker i Linköpings stift. Där har antalet körsångare enligt statistiken minskat med 29 procent och antalet körer med 31 procent sedan toppåret 2003. Antalet barnkörsångare har minskat mest i hela landet, med 46 procent.

Karin Wall Källming förklarar minskningen av antalet sångare i barn- och ungdomskörerna bland annat med barnens splittrade fritid och försämrade kontakt med skolorna. Hon vet också att felkällorna i statistiken för stiftet har varit stora de senaste åren, något som styrks av de hoppiga siffrorna sedan 2014.

– Vi har gjort den absolut största sammanläggningen i hela landet och på många håll vet man inte vem som ska rapportera statistiken och hur.

Att antalet körer minskat beror också på sammanslagningar.

– Jag har sett hur kollegerna har slitit och haft körer flera kvällar i veckan. Det har inte funnits resurser att anställa fler musiker, så då har körer slagits ihop. Det var otänkbart för 10-15 år sedan. Ofta får man det roligare och kantorn får tid över som kan öppna för något nytt.

Någon särskild strategi just för att vända kvantitetstrenden har inte Linköpings stift.

– Vi ska inte titta oss blinda på statistiken. Vi samarbetar med Kyrkosångsförbundet och med Sensus och vi tänker att vi gör det som är mest bärkraftigt just nu. Det kommer över hundra ungar varje gång vi gör något.

Störst minskning i Uppsala

Allra mest har antalet körsångare minskat i Uppsala stift, enligt statistiken. Minskningen från 2003 till 2017 är 30 procent

”Vi ska inte titta oss blinda på statistiken. Det kommer över hundra ungar varje gång vi gör något.”

Karin Wall Källming, Linköpings stift

sett till alla körsångare och ungdomskörsångarna har under de 14 åren minskat med nästan två tredjedelar. Musikkonsulent Maria Oldeberg Huusko ser samma saker kring statistik och tidsanda som Karin Wall Källming. Hon är oroad över utvecklingen framför allt på barnkörsidan. Även i Uppsala stift har det varit stora förändringar med pastoratssammanslagningar de senaste åren.

– Då händer saker med tjänsterna och i början blir det en osäkerhet. Vi jobbar med att få särskilt kyrkoherdar och kyrkoråd i församlingarna att se att barnkörerna är en stor rekryteringsbas. I många församlingar är det barnkören som är hela barn- och ungdomsverksamheten.

Nästa vår ska tre fortbildningstillfällen om barnkör arrangeras i Gävle och Uppsala. Det blir fokus på körtrappa och att ta vara på de goda exempel som finns.

Maria Oldeberg Huusko är inte förvånad över siffrorna som visar att även vuxenkörerna minskar.

– Vissa församlingar som tidigare haft lätt att få en fyrstämmig kör har idag svårt att få till en trestämmig. Församlingens aktiva blir äldre och för få nya kommer

Totalt antal körer och körsångare i Svenska kyrkan

	2003	2017
Barnkörer	2426	1814
Ungdomskörer	657	389
Vuxenkörer	2699	2543
Totalt antal körer	5782	4773
Sångare i barnkörer	35 627	27 275
Sångare i ungdomskörer	8 660	4 423
Sångare i vuxenkörer	58 356	58 541
Totalt antal körsångare	102 643	90 239

Statistik säger inte allt. Det finns många felkällor, såsom vem som svarar på frågorna och när samt enskilda satsningar ett specifikt år.

till. På vissa ställen växer de profana körerna mycket, och det är i och för sig bra att människor sjunger.

Hon menar också att projektänkter ökar i alla åldrar, särskilt i städerna där konkurrensen är stor.

– Man testar körsång en termin och dans nästa.

Toppåret var 2003

År 2003 var det absoluta toppåret för körsången i Svenska kyrkan, räknat i kvantitet. Då sjöng hela 102 643 personer i kyrkans körer enligt Svenska kyrkans officiella statistik. Antalet körer var också som flest detta år.

Sedan dess har antalet barn- och ungdomskörer liksom antalet sångare i dessa körer minskat i stort sett för varje år. Antalet barnkörer har minskat med 24 procent sedan 2003 och antalet sångare i dessa körer med 23 procent. Ungdomskörsångarna har i stort sett halverats under denna tidsperiod.

Antalet sångare i vuxenkörer fortsatte att öka fram till 2012, även om antalet körer då hade minskat under några år. Mellan 2012 och 2017 minskade antalet vuxenkörsångare med åtta procent, men de är ändå aningen fler än 2003.

Från 2016 till 2017 minskade både antalet körer och antalet körsångare med fyra procent när alla åldrar räknas in.

Stockholm mot trenden

Ett stift går tydligt emot trenden. I Stockholms stift har antalet körsångare ökat med drygt sex procent sedan 2003. Barn- och ungdomskörsångarna minskade mellan 2003 och 2012 men har sedan dess åter blivit fler. Även i andra stift ökar befolkningen, men inte antalet körsångare, så befolkningsökningen är inte hela förklaringen.

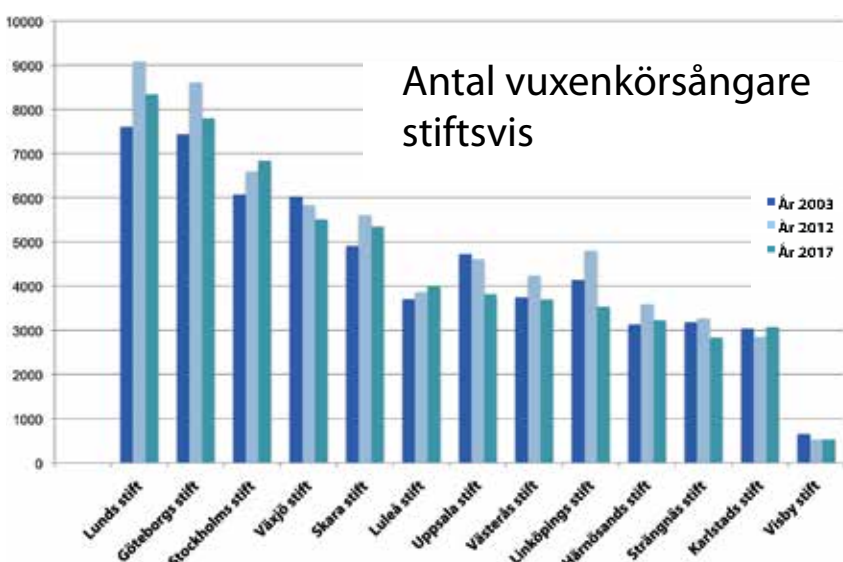
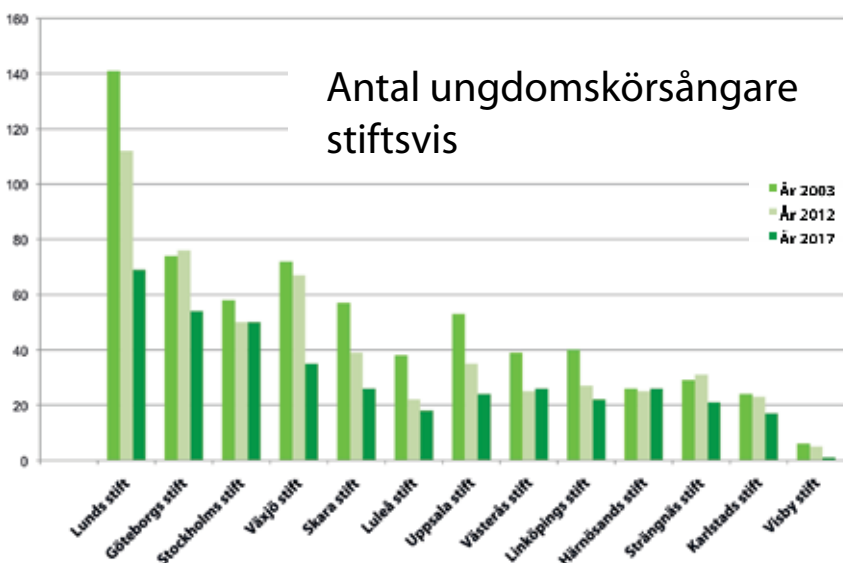
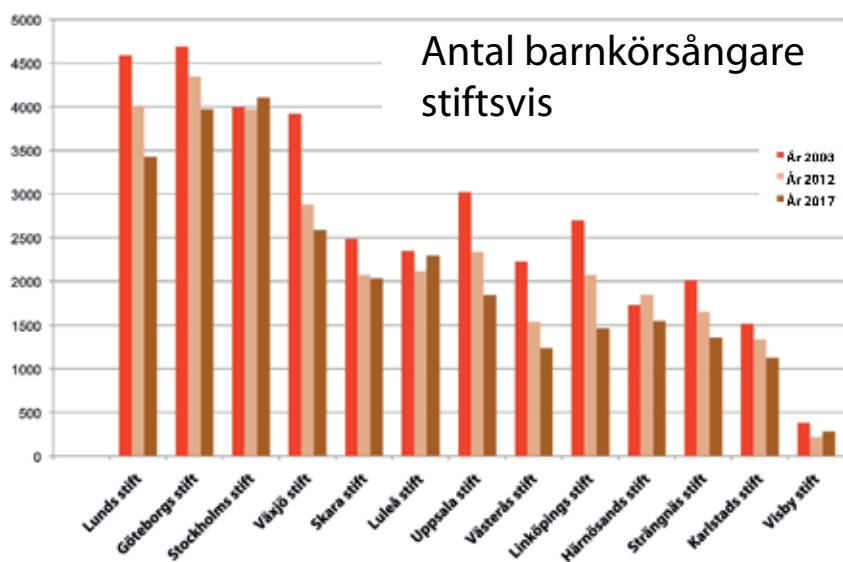
Stiftsmusiker Anna Pihl Lindén menar att körerna, inte minst barnkörerna, utgör en mycket stor del av församlingslivet i Stockholm. Hon ser det stora utbudet som en förklaring till den positiva statistiken.

– Det finns körer för alla, på alla nivåer. Man kan gå till en annan församling om den egna inte har en kör som passar.

Stockholms stift har också många välutbildade kyrkomusiker, och en stor konserttradition.

– I en del församlingar har man flera organister och de gör mycket roliga saker tillsammans. Standardverken görs ofta och det kommer fortfarande folk – och de är villiga att betala.

Marita Sköldberg

- Statistik ska alltid tas med minst två nypor salt, det finns många felkällor. Tendensen tycks ändå vara tydlig.
- Längst till vänster i diagrammen är det stift som har flest antal körsångare totalt, längst till höger det stift som har minst antal. Ordningen är densamma i alla diagram.
- Observera att det är olika antal år mellan staplarna – 2003, 2012 och 2017 – och att det är toppåren som 2017 jämförs med. Om vi i stället hade visat till exempel 2004 och 2011 hade minskningen inte varit riktigt lika markant.

Musikråd och plattform på plats

Svenska kyrkan har fått både ett nytt musikråd och en ny musikplattform.

I maj antog kyrkostyrelsen Svenska kyrkans plattform för musik. Det fyrsidiga dokumentet ska vara en utgångspunkt för "ett aktivt strategiskt kyrkomusikaliskt arbete i olika former" och vägledande för nationell nivå i musikaliska frågor. Bland annat har fyra angelägna områden för utvecklingsarbete fastställts:

- Svenska kyrkans körverksamhet och levande musik
- Kyrkomusikern som central kompetens
- Rekrytering och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan
- Musiken som mötesplats

Flera av seminarierna under kyrkomusiksymposiet i Uppsala i mitten av september har koppling till musikplattformen.

I höst drar också det nya musikrådet igång som ett rådgivande sakkunnigorgan på kyrkomusikens område. Mandatperio-

Reibjörn Carlshamre ordförande i musikrådet.

den är 2018–2021.

– Musikrådet har saknats. Nu återfår kyrkomusiken ett viktigt samverkansforum i Svenska kyrkans centrum, säger domkyrkoorganisten i Stockholm Mattias Wager till Kyrkans Tidning. Han är en av sju personer som har valts in i musikrådet.

De övriga sex är: Reibjörn Carlshamre, domkyrkoorganist i Skara (ordförande), Kira Lankinen, musikkonsulent i Västerås stift, Lena Petersson, kyrkoherde i Burlövs församling, Ingela Sjögren, förbundsordförande i Kyrkomusikernas riksförbund, Stefan Therstam, organist i Engelbrektskyrkan i Stockholm och Sofia Östling, organist i Vä-Skepparslövs församling.

Text och foto: Marita Sköldberg

Workshop om körinventering

Svenska kyrkans forskningsenhet inbjuder i oktober till en workshop för att kartlägga kyrkans körer. På initiativ av kyrkokörforskaren Ragnar Håkanson (se artikel i Kyrkokörjournalen nr 3) beslutade Sveriges Kyrkosångsförbund i våras att göra en inventering av Svenska kyrkans körer, och nu är alltså Svenska kyrkans forskningsenhet med i projektet.

Företrädare för organisationer som arbetar med kyrkomusik kommer att bjudas in till workshopen. Ragnar Håkanson och eventuellt ytterligare någon forskare kommer att ha inledningsanföranden och därefter ska deltagarna arbeta med att lägga upp projektet.

Musik i motioner

Fem av de 95 motionerna till årets kyrkomöte handlar om musik. Bland annat föreslås en fullständig revision av Den svenska psalmboken, en nationell handlingsplan för rekrytering till kyrkliga tjänster, däribland kyrkomusiker, samt att fri musikundervisning ska återinföras i kantors- och organisttjänster.

Sveriges största körfestival!

LUND Choral Festival

15–21 OKTOBER 2018
LUNDCHORALFESTIVAL.ORG

Galakonsert • SjungGung
• Tenebrae • Petri Sångare
& Stina Ekblad •
Erik Westbergs Vokalensemble
och många fler ...

www.davidmedia.se
– en resurs för er församlings- och körsång!

**Ny musik från prisbelönta
Maria Gustin Bergström!**
Cd + Nothäfte med körarrangemang

"Här finns folkmusikinflenser och spännande stråkarangemang, men bitvis också överraskande rytmer. Det är lekfullt, sprudlande och samtidigt laddat med en innerlig, varm gudstro. Rösterna då? Den är varm och personlig. Vad mer kan man begära?"

Utdrag ur recension i Tidningen Dagen

Beställ på www.davidmedia.se

Kyrkokören – mer än musik

Självklart står det musikaliska i centrum i en kyrkokör. Men det finns väldigt många fler beståndsdelar. Det fokuserar Kyrkokörjournalen på under 2018. I tidigare nummer har det handlat om att vara ny i kören, om demokrati och om kläder. Nu har turen kommit till det som för många är lika viktigt som själva sången: fikat. Välkommen till Livet i kören!

Serie **Livet i kören**
i Kyrkokörjournalen 2018
Nr 1 – Välkommen till kören
Nr 2 – Demokrati i kören
Nr 3 – Kläder i kören
Nr 4 – Fika i kören
Nr 5 – Konflikter i kören
Nr 6 – Farväl till kören

Fika i kören

Text och foto där inget anges: Marita Sköldberg

När du frestas av depression eller förtvivlan eller någon annan samvetsplåga, då skall du äta, dricka, söka sällskap.

Martin Luther

Kathrin Larsson

Hyssna kyrkokör

Brukar ni ha fika på era körövningar?

Ja, det brukar vara kaffe och te och en kaka och en frukt, så man kan välja. Vi övar mellan sju och nio och har en paus mitt i. Jag brukar ta en kaka, ibland tar jag kaffe och ibland en frukt.

Vem ordnar med fikat?

Det är församlingshemsvärdinna Gunilla Andersson. Hon plockar fram och jag tror att hon bakar också. Vi är oftast i församlingshemmet men ibland är vi i kyrkan och då tar hon med i

en stor väska. Hon är med och sjunger i kören också. Det måste vara kyrkan som står för det, för jag har aldrig betalat något.

Vad tycker du om fikat?

Jag är inte beroende av fika på kvällen, men det piggar upp oss lite och så vill man prata också. Det är nog bra att ha det, annars skulle jag inte hinna prata med de andra.

"... det piggar upp oss lite och så vill man prata också."

Redaktörens rader

Den viktiga fikarasten

I sommar har Sverige stått i brand. Och tusentals vanliga människor har visat sin solidaritet genom att hjälpa till med det de kan. Inte minst med att bjuda räddningstjänsten på fika. Isabelle Gustafsson som bor nära ett brandområde i Väster-vikstrakten berättade till exempel för SVT Småland att när hon frågade några brandmän vad hon kunde hjälpa till med fick hon svaret "fika är alltid gott". Så hon och grannen kokade kaffe och tömde frysen och sen engagerade hon övriga familjen i att baka till fler fikaraster.

– Man tänker ju inte att någon kan bli så glad för bara lite kaffe, men det var jätteuppskattat.

När kolonnen med 44 brandbilar från Polen var på väg hem efter sin insats i Häl-singland och Härjedalen och gjorde ett tankstopp i Södertälje blev de drygt 100

Foto: Ida Sköldberg

brandmännen bjudna på kaffe, bulle och frukt av Södertälje kommun.

Fika är alltid och sedan länge en väldigt stor sak i Sverige. Många hävdar, inte utan skäl, att det är under fikapausen det händer – det är då samtalen förs som leder till de goda besluten. Kyrkosångsförbun-

dets vice styrelseordförande hävdar att beslutspunkter alltid ska presenteras före fikat och beslut fattas efter.

Någon sa till mig för en tid sedan att "alla kyrkokörer har fikapaus, annars är det ingen kyrkokör". Jag vet att det inte stämmer, för jag känner till kyrkokörer som inte har det. Och de klarar sig faktiskt ändå. Själv tar jag numera ofta bara ett glas vatten. Fast jag vill ändå ha fikarasten, precis som de allra flesta som jag har pratat med inför den här fikatidningen. Själva förtäringen är ju bara en del (även om den är helt oumbärlig för en del inbitna kaffedrickare), just pausen och den sociala samvaron är för många det viktigaste.

Så fortsatt att fika! Men det måste inte vara så märkvärdigt – ett äpple eller en skorpa och vatten kan duga gott. Fast i så fall är det bäst att förvarna kaffedrickarna.

Marita Sköldberg
Redaktör

Myller av barn och vuxna i körcaféet

Körcafé brukar ofta innebära att en kör sjunger och så serveras det fika. Men inte i Söderledskyrkan i Hökarängen i Farsta församling. Här innebär körcafé att barn och vuxna samlas varje vecka för sång (barnen), pyssel (mest vuxna), frukt, kaffe och "struntprat".

Strax före klockan 15.30 denna majeftermiddag kommer de första barnen och vuxna till barn- och ungdomslokaler i Söderledskyrkan i Hökarängen. Frukten i Körcaféet har inte riktigt hunnit fram än, men barnen går ändå direkt till lekrummet.

Ebba och Lilly kliver i en båt. Om en kvart ska de gå in till Körlek, den första av tre barnkörer som övar på onsdagseftermiddagarna.

– Sen går vi och äter, berättar Lilly. Men idag ska vi inte äta.

Körcaféet är nämligen tajmat med den ekologiska middagen som serveras i en lokal intill varje onsdag mellan 16.30 och 18, och många av familjerna fortsätter eftermiddagen där. Vid middagen blandas besökare av olika slag. En del deltar efteråt i veckomässan och somliga fortsätter därefter till ungdomskvällen.

En hel familj äter middag för 100 kronor. Körcaféet, som bara är till för körbarnen och deras närstående, är helt gratis. Här är utbudet dock begränsat till frukt, kaffe, te och vatten.

Många far- och morföräldrar

Lilly är här med mormor Vivianne, som själv sjunger i två gospelkörer.

– Sjunga är så himla bra, därför vill

man att de ska börja tidigt, säger hon.

Vivianne är en av minst fyra mormödrar som brukar komma hit med sina barnbarn.

– Vi har jättetrevligt, vi har lärt känna varandra här.

Farfar Ricardo tillhör också de första som anländer. Han kommer med barnbarnen Iva och Idris. Så småningom kommer pappa Enrique och tar över, samtidigt som Iva övar inne med Körlek inför vårkonserten ett par veckor senare.

– Veckans höjdpunkt i vår familj är kördagen! säger Enrique.

Mellan klockan 16 och 16.45 är han ansvarig för körcaféet.

– Är frukten eller kaffet slut så fyller jag på, förklarar han och skär upp mer frukt som sonen Idris, än så länge för ung för Körlek, hjälper till att köra ut till bordet där ett gäng föräldrar sitter och småpratar.

När Enriques pass är slut går familjen och äter ekologisk middag.

Tre körer på två timmar

En annan Lilly är här med pappa och inte mormor. Hon brukar äta frukt och leka. Men det bästa är något annat.

– Att sjunga.

För det är förstas för sjungandets skull som körcaféet alls finns. Det är öppet i två timmar. Inom denna tid övar tre körer med totalt omkring 45 barn under ledning av kyrkomusikern Hedvig. Det är Körlek för 5-6-åringar, Barnkören för 7-9-åringar och Diskantkören där sångarna är mellan 10 och 14.

Det myllrar av körbarn, föräldrar, syskon, far- och morföräldrar i lokalerna.

Alla åldrar hjälps åt. Här är det Lona som hjälper Ricardo, farfar till två andra barn, att plocka fram frukt.

På senare tid har körcaféet utvecklats och innehåller även pyssel. Församlingspedagogen Simon och barn- och familjeprästen Linn turas om att vara med. Inte minst de vuxna får hjälpa till med rekvisita till kören. Denna eftermiddag ska det bland annat sättas i snören i duvorna till vårkonserten, då barnen ska göra Karin Runows dopmusikal Festen.

De vuxna pysslar

Vid ett bord i caféet sitter en villrådig man med en strut, några papptallrikar och ett slags nät. Det är Johan som ska göra utrustning till sin dotter Elly i Barnkören. Hon ska spela duva i musikalen.

Många mammor, pappor, syskon, far- och morföräldrar kommer till Körcaféet i Söderledskyrkan på onsdagar. När Barnkören övar är det mest vuxna i caféet.

Enrique och Gonzalez i samspråk över en kopp kaffe medan deras yngre barn leker och de äldre sjunger.

Lona och Ebba i Körlek prövar sina änglavingar inför musikalen Festen.

Även de yngsta kan hjälpa till i körcaféet. Pappa Enrique har skurit upp frukten men Idris kör ut den till bordet. Samtidigt är storsyster Iva inne i Farstasalen och sjunger.

Bo med barnbarnet Frank i knäet. Storsyster Edith sjunger med kören.

Körlek heter den yngsta kören som övar under Körcaféet i Söderledskyrkan i Hökarängen. Här sjunger de *Balansdans*.

Johan ska göra duvutrustning till sin dotter Elly som ska vara duva i Karin Runows musikal Festen. Han får goda råd av Djamil, vars dotter Kensa också är med i Barnkören.

– Vi får hjälpa till, säger han, vi sitter bara och pratar strunt annars.

En hel del (strunt)prat blandas med pyssel och kaffe medan en och annan

förälder sitter och jobbar samtidigt som körbarnen övar i salen intill.

Djamil, mamma till Kensa som sjunger i Barnkören, försöker ge Johan

goda råd för hans duvprojekt.

– Det är jättemysigt med körcaféet, som vuxna får vi den sociala biten också, säger hon.

NOTSTÄLL

Sveriges största sortering av notställ, notbelysning, transport-/förvaringsvagnar och tillbehör.

Tel 0730-211 472

Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida

www.spartasystem.se

Gradängar i trä som alla körer har råd med. Skapa snabbt en formation där alla syns! Lastas lätt i bilen, ihopfällda och platta.

www.korigang.se

Fika

Under 1700-talet blev det vanligt i Sverige att överklassdamer umgicks i hemmen över kaffe och något bakverk. Senare blev kafferepen vanliga i alla samhällsklasser i slutet av 1800-talet. Då kom järnspisen som underlättade hembakandet och samtidigt sänktes priset på socker. Detta gjorde att det bakades mängder av sötsaker. För att kafferepen skulle vara fulländade skulle det finnas kaffe och minst sju sorters kakor.

Ordet fika tycks ha använts sedan 1910-talet. Det finns två teorier om hur ordet fika blev till och båda har sitt ursprung i knallarnas språk, månsing. Knallarna var resande handlare och de utvecklade ett hemligt språk för att diskret diskutera handel med varandra. I språket tog man ord från finska och romani. Ordet fika ska ha inlånats från romani. I månsing förekom backslang. Det innebär att stavelser inom ordet byter plats och bildar ett nytt

Ordet fika är unikt för Sverige. Det finns inget ord med samma betydelse i något annat språk.

ord med samma betydelse. Enligt den andra teorin ska fika ha kommit av att man bytt plats på stavelserna ka och fi i ordet kaffi. Kaffi betydde kaffe och därför var även fika ett annat ord för kaffe.

Ordet fika är unikt för Sverige. Det finns inget ord med samma betydelse i något annat språk. Traditionen har på senare år spridit sig över olika delar av världen. Cafédjan vid namn FIKA har sedan 2006 spridit sig i New York och det finns ett antal caféer runt om på Manhattan. Caféeer där fika ingår i namnet har spridit sig till många länder runt om i världen. Några exempel är Nya Zeeland, Egypten, Mexiko, Colombia, Vietnam och Storbritannien.

Ida Sköldberg

Kaffefakta

Kaffedrickandet kom från Etiopien för 1000–2000 år sedan och spreds vidare via Arabiska halvön till Turkiet. Under slutet av 1600-talet kom kaffet till Sverige, men blev inte populärt att dricka förrän i mitten av 1800-talet.

Finland är det land i världen som dricker mest kaffe, ca 3,5 koppar/person och dag. Därefter kommer Sverige med ungefär 3,2 koppar/person och dag, Danmark och Norge med ungefär 3,1 koppar/person och dag.

Kaffe är världens näst mest handlade vara efter olja.

Kaffebönorna är frön i ett bär som växer på kaffebuskar.

Rekordet för världens största iskaffekopp togs i Sydkorea 2014. Koppen innehöll 14 000 liter kaffe. Den var 3,3 m hög och 2,62 m bred.

Bakkalendern

– temadagar för oss som gillar fika

3 feb	Morotskakans dag	18 okt	Chokladmuffinsens dag
13 feb	Fettisdagen	7 nov	Kladdkakans dag
7 mars	Punschrullens dag	17 nov	Napoleonbakelsens dag
13 mars	Mazarindagen	22 nov	Wienerbrödets dag
11 maj	Chokladbollens dag	9 dec	Pepparkakans dag
15 maj	Kardemummabullens dag	18 dec	Kakans dag
27 maj	Muffinsdagen		
9 aug	Rulltårtans dag		Ett urval sammanställt av
29 sep	Kaffets dag		Ida Sköldberg
4 okt	Kanelbullens dag		

Foto: Ida Sköldberg

Jack Samuelsson

Mikaëlikören i Bodafors

Brukar ni ha fika på era körövningar?

Ja, när vi kommer från skolan, innan vi sjunger. Vi från vår klass går tillsammans. Det är macka och saft eller vatten och ibland kanske det är något sött, till exempel någon liten chokladboll. Det MÅSTE vara runt bröd med ost och gurka, annars blir det usch, blå!

Kan du säga vad det är för skillnad på fika och mellis?

Ojoj, nej det går inte! Det är samma sak, men i skolan och hemma kallar vi det mellis. I skolan är det typ yoghurt eller nåt, men det är ändå samma sak.

"... fast det beror på vad det är för mat i skolan"

Vilket fika tycker du allra bäst om?

Tårta! Jag gillar alla tårtor. Det får jag bara när det kommer någon på besök hemma eller när jag fyller år.

Vad betyder fiket före kören för dig?

Mat. Det är inte så viktigt, fast det beror på vad det är för mat i skolan. Om det inte är så god mat tar man mycket här, då kan det bli fyra mackor. Är det god mat i skolan äter man kanske bara en.

Foto: Ida Sköldberg

Tefakta

Te började användas för medicinska ändamål i Kina i slutet av 300-talet. Det första teet som kom till Sverige importerades från Amsterdam och Hamburg 1685.

Turkiet dricker mest te i världen, 3,2kg/person och år. Därefter kommer Irland med 2,2 kg/person och år, Storbritannien 1,9 kg/person och år. Sverige ligger på plats 29 med 0,3 kg/person och år. (Wikipedia 2016)

Te är den näst mest konsumerade drycken i världen efter vatten. (Wikipedia)

Te framställs av bladskott från växten *Camellia sinensis*.

Rekordet för världens största mugg med te togs i Dubai 2018. Den innehöll 5000 liter te och var 3,66 m hög och 1,42 m bred.

Kenneth Holmlund

Infjärdens kyrkokör

Brukar ni ha fika på era körövningar?

Ja, absolut, det är höjdpunkten! Vi delar upp det, så alla har en gång var. Ibland är det smörgåstårter eller tårter – det är ofta någon som har bemarkelsedag. Vi kör övning mellan sju och åtta, sen är det paus ungefär 20 minuter, sen sjunger vi igen till nio.

När hade du hand om fikaten senast?

Jag gör bort det ganska fort, så det var i början av året. Då blev det små rågkakor med ost, paprika och päronskivor.

Hur viktigt är fikaten?

Det viktiga är den sociala biten, att utbyta tankar, och eventuellt blir det lite information från körledaren. Sen tycker jag att det har utvecklats åt lite fel håll, en del lägger ner riktigt mycket jobb. Om jag fick bestämma skulle jag gärna se att det bara var lite kaffe. Men det är ändå bara en gång per termin som man ska ordna det, så det går.

"Om jag fick bestämma skulle jag gärna se att det bara var lite kaffe."

KÖRARR.!

gör du bäst med FINALE!

Med notations och arrangeringsprogrammet Finale färdigställer du ett körarr. snabbt och enkelt. Spela in/mata in, redigera, textsätt, lägg in bilder, gör layout, spela upp m.m. På din Mac eller PC

Smarta Funktioner gör halva jobbet. Fantastiska instrumentjud ingår Svensk version. Prova i 30 dgr

KAMPANJ Aug-okt för alla som har Print Music, Allegro eller Finale. Uppgradera till Finale25 Svensk version för **end. 1895kr!**

SWEDEN MIDI MUSIC AB tel 08-806888
info@swedenmidimusic.se www.swedenmidimusic.se

Ynde Music

Köp och ladda hem dina noter direkt från vår butik

www.yndemusic.se

NYHETER

- 15 purfärska körarr. på låtar av Ted o Kenneth Gärdestad
- Jazz för kör (ett flertal arr.)
- Nytt stilsäkert arr. för blandad kör och instrument på Koppången

Ynde Music har både körmusik, orgelmusik o visor

Tobias Persson

NonStop-kören i Kävlinge

Brukar ni ha fika på era körövningar?

Ja, vi brukar ha mackor och ibland typ glass eller pepparkakor. Kören börjar när skolan slutar och då fikar vi först, kanske 30 minuter som max.

Vilket fika tycker du allra bäst om?

Glass tycker jag är gott!

Varför heter kören NonStop?

Det var Lisas (körledarens) förslag med NonStop, så hon frågade kören om det var okej och de flesta av oss tyckte det var bra. Jag ville hellre heta Marabou, men det får man ju inte eftersom det är ett företag. Vi har fått äta NonStop på kören någon gång.

Vad betyder fiket i kören för dig?

Det är mest som en trevlig grej. Jag gick med mamma till hennes kör en gång när jag var liten. Då sa jag min första mening: "Tobbe kaka ha".

Ni spelade in en skiva nyligen, berätta?

Vi åkte till en studio i Malmö på sista körövningen i våras. Då fick vi korv i studion när vi kom dit och sen spelade vi in två låtar. Alla i kören får varsin skiva sen. Det var den andra skivan vi gjorde. Förra gången åt vi på McDonalds på vägen dit och sen fick vi glass i studion.

NonStop-kören inför inspelningen i Malmö. Tobias Persson till höger närmast kameran.

Foto: Lisa Borssén

"Då sa jag min första mening: 'Tobbe kaka ha'"

Runow Media FÖRLAG

Noter, mässor och musikaler med kopieringsrätt!

Fyll på inför hösten!

TILL ADVENTSFESTEN

Come on choir
Advent
Körmusik för vuxna & barn tillsammans

Skynda dig!
Hoppets klara låga
Kom till oss, världens ljus
Light SATB

samling vid krubban

Katten, musen, rävén och hunden
Ljuskäppen

ett roligt och stämningsfullt julspel med möjlighet att infoga egna favoritsånger.
Barnkör ca 5-12 år

Come on children!

Lyssna, ladda hem demo-noter och beställ på hemsidan!

www.runowmedia.se

Bokat körresa ännu?

Upplev nya resmål med oss, stärk Vi-känslan, sjung och gör roliga aktiviteter tillsammans!

Vi sätter ihop körresan efter era önskemål, hjälper er att arrangera konserter på resmålet samt ev. möte med lokal kör på plats.

Vi föreslår t ex Split, Dublin, Gdansk/Krakow Vilnius och Prag
Paketpris från **2500:-**
inkl flyg

Kontakta oss för fri offert och idéer!

smarttravel

Välkommen till er personliga resebyrå: God service, trygghet och minnen för livet

031-780 08 90 info@smarttravel.se www.smarttravel.se

Bengt och Berit Eklund

Sävarekören samt Brynolfskören i Skara

Brukar ni ha fika på era körövningar?

Inte i Sävarekören. Det är bara någon gång per termin. Vid Lucia har vi lussefika och när vi har årsmöte har vi semmeltårter. Vi brukar komma överens om vem som ska köpa in och körkassan betalar.

I Brynolfskören i Skara har vi fruktpaus.

Hur är det att inte ha fika?

Vi har aldrig haft det i Sävarekören, så det är ingen som saknar det. Vi har

”Vi har aldrig haft det i Sävarekören, så det är ingen som saknar det.”

ingen paus. Sopraner och altar övar en och en halv timme. Herrarna börjar en halvtimme tidigare, så vi håller på i två timmar.

Vilket är bäst, att ha fikapaus eller inte ha det?

Det är bäst med. Man hinner prata lite i pausen med andra som man inte träffar annars.

Läs mer

Böcker

Kyrkkaffe, bullar böner och berättelser av Anna Braw m fl (Libris förlag, första utgåvan 2004, senaste 2011). Recept på och berättelser om mängder av fikabröd. Har fått tio uppföljare i serien, bl a *Bästa bullarna* och *Långpannans lov*

Uppsats

Kaffi-Fika En vardagsföreteelse med kultur- arvsstatus? av Josefin Arklind (Stockholms Universitet 2016).

The Swedish fika Alltid kaffe och kaka? Examensarbete av Paine Colamosca Defant och Tove Sperle (Restaurang- och hotell- högskolan Örebro universitet 2014)

Båda kan laddas ner via Diva-portal.

FRÅN LÄSEKRETSEN

En körledare berättar:

”Min ungdomskör (tjejer 16-20 år) gästade kyrkokören under en repetition i december. Kyrkokören fikar varje vecka medan ungdomskören har en fruktpaus på cirka fem minuter. Efter repetitionen säger en av mina körsångare:

– Alltså, de fikade jättelänge (15-20 min), vi kunde väl ha övat istället och fått gå hem lite tidigare. Men jag tänker att

det är de där gamla människornas enda sociala aktivitet i veckan, så vi kanske ska unna dem det.

(De där gamla människorna = medelålder typ 45 ...)”

Serie Livet i kören i Kyrkokörjournalen 2018
 Nr 1 – Välkommen till kören
 Nr 2 – Demokrati i kören
 Nr 3 – Kläder i kören
 Nr 4 – Fika i kören
 Nr 5 – Konflikter i kören
 Nr 6 – Farväl till kören

Tipsa oss!

Har ni något ovanligt fika i er kör? Har fikat fått en alldeles speciell och egen betydelse? Har ni recept som ni gärna vill dela med er av? Skriv gärna och berätta om fiket i er kör!

Har du en berättelse att förmedla, tips på personer att intervjua, företeelser att uppmärksamma eller böcker, sajter etc att skriva om för de kommande numren av serien Livet i kören? Förmedla då tipsen till redaktören! Det går att vara anonym i tidningen.

Skriv till kj@sjungikyrkan.nu eller ring redaktör Marita Sköldberg, 070-2122166.

NOTHANDLING

Notskåpsystemet NOTMASKEN förenklar arbetet för alla notbibliotekarier.

- Notskåp med utdragbar hylla med stoppkanter.
- Notsorterare
- Notmappar

Tel 0730-211 472   Det finns mer på vår hemsida
Sparta System AB   www.spartasystem.se

Nyhet
 från Sveriges Kyrkosångsförbund

Slipsklämma i förgylld mässing
 Etui medföljer

200 kr/st – frakt tillkommer

Beställ på bestallning@sjungikyrkan.nu

DIN KOMPLETTA NOTHANDEL
www.wessmans.com

wessmansdirekt.se
 Noter direkt till din skrivare från Wessmans Musikförlag

Kyrkokörsångare från Norden möttes i Odense

230 körsångare från olika länder i Norden samlades under Kristi himmelsfärdshelgen till Nordisk kyrkosångsfest i Odense. Festen hålls vart fjärde år och är ett samarbete mellan kyrkosångsförbunden i de nordiska länderna. Vård för festen var denna gång Folkekirken Ungdomskor i Danmark.

Deltagarna delades in i tre olika grupper som repeterade några stycken var. Alla sjöng dessutom tillsammans Symfonisk salme II, ett nytt verk där psalmer från Norden förts samman av dansken Povl Christian Balslev. Musiken framfördes i en konsert i Odense Koncerthus och delar av den i den avslutande festgudstjänsten i Odense Domkirke.

Anne Lise Quorning från Folkekirken Ungdomskor överlämnar värdskapet för Nordisk kyrkosångsfest till Lars Lind från Sveriges Kyrkosångsförbund, som kunde välkomna deltagarna till Visby 2022. Foto: Bolette Liedicke Andersen

Under det populära "Scenen är din" uppträdde körerna för varandra. Här är det Varvingarna från Varvs församling, Tidaholm, som sjunger. Foto: Timo Vikman

Nästa fest i Visby

Om knappt fyra år, under Kristi himmelsfärdshelgen 2022, är det dags för nästa nordiska kyrkosångsfest. Denna gång är det Sverige som är värdland och festen kommer att äga rum i Visby. Cirka 500 deltagare från alla nordiska länder hälsas välkomna till Visby 25–29 maj 2022.

Det är andra gången som den nordiska kyrkosångsfesten arrangeras i Sverige. Den första nordiska kyrkosångsfesten hölls nämligen i Karlstad 2002.

På lördagen klev deltagarna ut från konserthuset och bjöd på några sånger. Här under ledning av Birgitta Rosenquist Brorson från Sverige. Foto: Bolette Liedicke Andersen

Västskustkörer kan söka stipendier

Kyrkokörer i Göteborgs stift kan söka stipendier från Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift. Vännerna utlyser tre stipendi-

er á 20 000 kronor som kan användas till kurs eller resa. Syftet är att inspirera till ett långsiktigt arbete med kyrkokörens plats i

gudstjänsten. Ansökan, som består av en projektbeskrivning, skickas till ordförande Rolf-Ake.Falt@svenskakyrkan.se senast 1 oktober.

90 år med sång i Backen

Backens Kyrkokör i Umeå firade i våras sitt 90-årsjubileum. Under körens 90-åriga historia har endast fyra körledare lett kören. 1928 startades kören av Evald Åberg. De senaste 18 åren har den letts av Maria Axell.

Firandet skedde med två konserter, i Bygdeå och Backens kyrkor. Tillsammans med Umeå Barockensembles kör, solisterna Lisbeth Fors Malm och Iris Ridder samt sex musiker framförde vi bland annat "Backenkantaten" tonsatt av Rego Wiklund (körledare mellan 1942-1976) och med texter av Ragnhild Sandström.

Förtjänsttecken delades ut av Lisa Tegby till 15 körsångare för allt från 5 till 30 års körsång i kyrkokör ansluten till Kyrkosångsförbundet. Bernt-Åke Eriks-

son, körledare mellan åren 1976-1999, berättade några minnen från sin tid som körledare.

Därefter följde Antonio Vivaldis "Gloria" i 11 satser med omväxlande solopar-

tier och körsång. Konserterna var välbesökta och vi känner oss tacksamma och glada och ser fram emot 100-årsjubileet.

Ingrid Holmlund
Foto: Bengt Hallberg

JUBILEUM

Malmökör fick guld i kör-VM

Malmökören Petri Sångare, hemmahörande i S:t Petri kyrka, erhöll två guldmedaljer när de i juli deltog i World Choir Games 2018 i Tshwane, Sydafrika. Världens största internationella körtävling hölls för tionde gången. Den arrangeras av Interkultur som samtidigt firade sitt 30-årsjubileum.

Det var första gången som ett Interkultur-evenemang arrangerades på den afrikanska kontinenten. Hela 16 000 sångare från 300 körer i 60 länder deltog.

Petri Sångare med dirigent Alexander Einarsson var den enda svenska kören. Kören deltog i två kategorier – Musica Sacra a capella och Musica Contemporanea – och tilldelades guldmedalj i båda. Flera körer i varje kategori kan få

guldmedaljer. Båda kategorierna ingick i Champions Competition.

I den sakrala klassen kom Petri Sångare på en hedrande andra plats med höga poäng från juryn. Med mycket liten marginal tog en kör från Sydafrika första platsen.

Petri Sångare deltog också i World

Choir Games Closing Concert som direktsändes i Sydafrikansk tv. Under tävlingsveckan genomförde Petri Sångare även en konsert på Sveriges ambassad i Pretoria, efter inbjudan av ambassadör Cecilia Julin, samt en Friendship Concert tillsammans med körer från Sydafrika, Singapore och USA.

Europas största körfestival till Göteborg

Nästa sommar står Göteborg värd för European Choir Games. 3–10 augusti fylls staden med tusentals körsångare för en festival och tävling som kröner Europas bästa körer.

European Choir Games välkomnar alla typer av körer att vara med och tävla. Det finns tio olika kategorier, fördelat på ålder och musikstil, och man kan även delta utan att tävla.

Bakom European Choir Games står Interkultur som också producerar världens största körtävling World Choir Games som i sommar hölls i Sydafrika (se här ovan).

European Choir Games hålls vartannat år och evenemanget i Göteborg blir den fjärde upplagan. Evenemanget kommer att äga rum runt om i centrala Göteborg med bland annat Scandinavium, Artisten och kyrkor som arenor.

Foto: Interkultur

Karl-Göran Linzander till minne

Sveriges Kyrkosångsförbunds tidigare styrelseordförande, prosten Karl-Göran Linzander, Näsby Park, har avlidit i en ålder av 75 år.

Han växte upp i Motala och redan som ung drogs han både till teologin och musiken. Det blev det teologiska intresset som segrade och efter sina studier prästviges han år 1969 för Strängnäs stift. Under sitt liv hade han flera prästtjänster mestadels i Stockholms stift, såsom i Gustav Vasa församling under en liturgiskt nytänkande tid, i Lovö och

mot slutet av sin verksamma tid som kyrkoherde och prost i Österåker-Östra Ryd.

Men Karl-Göran tog pauser i prästtjänsten för att arbeta med annat som engagerade honom. En tid arbetade han som förbundsrektor i Sveriges Kyrkliga studieförbund, nuvarande Sensus, där det pedagogiska arbetet fördjupades under hans ledning och många framgångsrika utvecklingsprojekt genomfördes. Han var också producent i musikförlaget Proprius. Under tio år i början av 2000-

talet ledde han styrelsens arbete i Sveriges Kyrkosångsförbund. Där var hans breda kontaktnät inom kyrkan med både präster och kyrkomusiker till stor nytta liksom hans liturgiska kunskaper och engagemang.

Karl-Göran hann också med en självårdsutbildning i S:t Lukas regi liksom en vidareutbildning i SMI (Stockholms Musikpedagogiska Institut), som resulterade i examina i pianopedagogik och körpedagogik. Dessutom var han en engagerad körsångare och han ledde även kör på fritiden. Under en tid var han vice dirigent i Lidingö kammarkör.

Personligen var Karl-Göran en vänlig och trevlig människa, med närhet till både djupt allvar och humor. Kulinariskt intresserad var han också. Vi som mötte honom på kyrkomusikens och pedagogikens område visste att han lyssnade och hade viktiga saker att bidra med i arbetet. Som präst brann han för en levande gudstjänst och var också en omvittnat inspirerande predikant.

Hans sista tid blev tung på grund av sjukdom, men sin ljusa gudstro behöll han intill slutet. Vi önskar frid över hans minne.

Kjell Bengtsson, kyrkomusiker,
tidigare musikrektor i Sensus (SKS)

Rolf Larsson, prost,
tidigare styrelseordf. i Sveriges Kyrkosångsförbund

Få gånger på året blir man lika medveten om tidens gång som under trefaldighetstiden. När denna tidning kommer i din hand så är det snart redan 15 söndagen efter trefaldighet med textrubriken ”ett är nödvändigt”. Utgångspunkten för detta nummers psalmjakt är en psalm som passar in på detta tema.

Notexempel 1

Citatet är taget mot slutet av en av verserna. En hjälp på traven kan vara om jag nämner att två ord i citatet förekommer på strategiska ställen i samtliga verser.

Ledtråd 1: Vilket nummer har psalmen?

Ledtråd 2: Vilken vers är citerad?

För att komma till planerat slutmål för matematiken behövs ett psalmnummer till. Citatet är även här från senare delen av en av verserna. Hjälp på traven kan vara att nämna att det är en doppsalm med musik av Lars Edlund.

Notexempel 1

Notexempel 2

Notexempel 2

Ledtråd 3: Vilket nummer har psalmen?

Matematiken som ska leda fram till rätt svar blir då: Ledtråd 1 + ledtråd 2 – led-

tråd 3 = ett psalmnummer

Rätt svar ska innehålla psalmens namn och textförfattarens namn.

Skriv ditt svar tillsammans med din adress på ett vykort och skicka till Kyrkjournalen, Filippsbol 104, 741 95 Knivsta eller i mejl till kj@sjungikyrkan.nu senast 24 september.

Vinnaren får *Psalmanackan 2019*, en vägggalmanacka med måtten 22x22 cm som innehåller en psalm per månad. Motiven är skapade av Charlotte Folkelind med kalligrafi och akvarell. Vinnaren och svaret presenteras i nästa nummer av Kyrkokörjournalen.

Svar psalmjakt nr 3 2018

Ledtråd 1: 527 (Det spirar i Guds örtagård)

Ledtråd 2: 1 (vers 1 alltså)

Ledtråd 3: 4 (Hela världen fröjdes Herran)

Ledtråd 4: 501 (Den ljusa dag framgångsen är)

Matematiken: $527 + 1 - 4 - 401 = 23$

Svaret är alltså Tack, gode Gud, för allt om finns

Den svenska texten har skrivits av Olov Hartman och grundar sig på en text av Franciscus av Assisi.

Vinnare denna gång blev *Anna-Lena Mazhouda, Borlänge*. Grattis! Psalmernas väg Band I (Wessmans) kommer på posten.

23 Tack, gode Gud, för allt som finns

Detta är en omarbetning av Franciscus bekanta solsång, *Il Cantico di Fratre Sole*, Broder solens sång, också benämnd *Cantico delle Creature*, Skapelsens sång. Den skrevs enligt traditionen år 1225 vid kyrkan San Damiano, där Franciscus en gång mottagit kallelser från Kristus: »Bygg upp min kyrka.« Han var nu svårt sjuk och näst intill blind. De yttre omständigheterna var torftiga, hans liv utan försköning och skönhet. Där diktade han sin Solsång, buren av förundran, tacksamhet och glädje över Guds skapelse. Enligt traditionen framfördes den första gången vid hans

dödsbädd, och den sista strofen om syster Död antas ha tillkommit strax dessförinnan.

För en barn gudstjänst i pingsttid gjorde kyrkoherden i Leeds, England, William Henry Draper (1855–1933) en översättning, »All creatures of our God and King, Lift up your voice and with us sing Alleluia! Alleluia.« Denna översättning antas vara gjord mellan 1899 och 1919.

Flera svenska översättningar har gjorts. Översättningen i psb 1986, som sjungs till samma melodi som den ovan nämnda engelska texten och som tämligen nära följer denna, är gjord av Olov Hartman. I den sista versen (v.7) sammanfattar Hartman på egen hand psalmens ärende:

»Må dag och natt, må liv och död nu lova Gud i samma kör.« Inte bara dagen och livet, utan också natten och döden prisar Gud. Kören behöver både ljusa och mörka stämmor för att ljuda fulltonigt.

Melodin kommer från katolsk tradition där den förekommer i två varianter. Den första utgavs i en numera förkommen sångbok, utgiven av Peter von Brachel i Köln 1623. Första förekomsten är därför känd endast i en transkription

Franciscus av Assisi, del av fresk av Cimabue (1240–1302) i Franciskusbasilikan i Assisi.

av Wilhelm Baumker.

Den andra varianten av melodin finns två år senare i *Catolische Kirchen Gesäng* (Köln 1625). Med denna form ingick melodin även i *Gross Catolisch Gesängbüch* (1631), utgiven av D.G. Corner. Corners variant var förlaga för

Heinrich Reimann, som 1895 bearbetade melodin för *Das Deutsche Geistliche Lied*, en samling för solosång och orgel. Denna version tycks slutligen ha legat till grund för Ralph Vaughan Williams, som introducerade melodin i protestantisk tradition genom *The English Hymnal* 1906 till texten *Ye watchers and ye holy ones* av Athelstan Riley. Till *All creatures of our God and King* knöts melodin i *The Public School Hymn Book* 1919.

I Sverige tycks melodin ha introducerats först 1968 i körbilagan till Sångarbladet till denna text.

Ur boken *Psalmernas väg Band I, kommentarer till text och musik i Den svenska psalmboken* (Wessmans)

SING FOR GOLD!

AUGUST 3 - 10, 2019

gothenburg
SWEDEN 2019

Uppsala stifts kyrkosångsförbund

6–7 okt Barnkörhelg med Pilgrimsbarn i Uppsala stift, Uppsala
10 nov Kyrkosångardag för unga och vuxna, Hälsingland
Info: Mia Oldeberg-Huusko, maria.oldeberg-huusko@svenskakyrkan.se
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund

Linköpings stifts kyrkosångsförbund

Requiem x 2, Fauré och Sköld:
27 okt Övningsdag i Vadstena
17 nov Framförande i Vadstena
Info: Stiftsmusiker Karin Wall-Källming, karin.wallkallming@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/linkopingsstift

Skara stifts kyrkosångsförbund

6 okt Gospeldag i Falköping med Anki och Magnus Spångberg
19–21 okt Ung Körfest Skara (anordnas av SKsf med oss som medarrangörer)
Info: Gunilla Jacobsson
Gunilla.Jacobsson@slu.se
www.skara.sjungikyrkan.nu,
www.facebook.com – Skara stifts kyrkosångsförbundet

Sjuhäradsbygdens kyrkosångsförbund

29 sep Engelsk katedralmusik, konsert i Caroli kyrka, Borås. Samarbete med Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund
Info: Peter Bengtsson, peter.bengtsson@svenskakyrkan.se
www.sjuharad.sjungikyrkan.nu

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund

Info: Lena Fagéus, lena.fageus@svenskakyrkan.se
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund
www.facebook.com – Kyrkosångsförbundet i Strängnäs stift

Västerås stifts kyrkosångsförbund

5–6 okt Barnkörhelg i Mora kyrka, 8–13 år, "Tillsammans i mässan – vi sjunger sånger från jorden till himlen"
Info: Anna Kjellin, anna.kjellin@svenskakyrkan.se, Erik Tinnis, erik.tinnis@svenskakyrkan.se
www.vasteras.sjungikyrkan.nu

Växjö stifts kyrkosångsförbund

Info: Inga-Lill Gustafsson, inga-lill.gustafsson@svenskakyrkan.se
www.vaxjo.sjungikyrkan.nu

Kyrkosångsförbundet i Lunds stift

29 sep Röstcoachdag i S:t Hans församlingshem, Lund
18 nov Stiftshögtid i Lunds domkyrka
Info: Irene Jönsson, irenejonsson@gmail.com
www.lund.sjungikyrkan.nu

Hallands kyrkosångsförbund

6 okt Röstvårds- och kördag
Info: Birgitta Eliasson, birgitta.eliasson@svenskakyrkan.se
www.halland.sjungikyrkan.nu

Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund

29 sep Engelsk katedralmusik, konsert i Caroli kyrka, Borås
28–30 sept "Gospel Väst" deltar i Stockholm Gospelkör Festival
Info: Gun-Britt Marcusson, gunbrittmarcusson@hotmail.com
www.goteborgnorra.sjungikyrkan.nu

Karlstads stifts kyrkosångsförbund

Info: Marianne Gustavsson, tanthedwig@hotmail.com
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund

Kyrkosångsförbundet i Härnösands stift

Info: Ann-Kristin Färnström, ann-kristin.farnstrom@svenskakyrkan.se
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund

Luleå stifts södra kyrkosångsförbund

22 sep Körsångsfest i Byske
Sep Koristkurs i Hemavan
Info: Ewa Miller, ewa.maria.miller@gmail.com
www.luleasodra.sjungikyrkan.nu

Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

22 sep Inspirationsdag på Framnäs folkhögskola med Tomas Pleje
30 mars 2019 Ungdomskördag Luleå "Earth hour"
Info: ordf Siv Larsson, sivlarsson66@gmail.com
www.luleanorra.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com – Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

Gotlands Körförbund

Info: Anne Dungner Hjellström, anne.dungner@svenskakyrkan.se
gotlandskorforbund.se

Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Info: Stefan Sjalander, stefan.sjalander@svenskakyrkan.se
www.stockholm.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com – Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Svenska kyrkans gosskör förenings

14–16 sep Gosskörhelg i samband med kyrkomusiksymposiet i Uppsala
Info: Margareta Raab, styrelsen@gosskor.se
www.gosskor.se – www.facebook.com – Svenska kyrkans gosskör förenings

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

Info: Mattias Lindström, mattias@lindstrom.be
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund

Svenska Schützsällskapet

7–9 dec Schützhelg i Skummeslöv i närheten av Laholm. Huvudnummer: Schütz Juloratorium. Aapo Häkkinen leder repetitioner och konsert tillsammans med Helsingfors Barockorkester.
Info: Ann-Cristine Lundquist, anncristine.lundquist@gmail.com
www.svenskaschuetz.se

Psalto – Kristna Dansgemenskapen i Sverige

26–28 okt Riksmöte i Huskvarna. Tema Vive la danse, med gästlärare från Frankrike
Info: Gunnel-Maria Palmqvist, gunnelmariapalmqvist@gmail.com
www.psalto.se

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift

Info: Rolf-Åke Fält, rolf-ake.falt@svenskakyrkan.se
www.sjungikyrkan.nu – Delförbund

Funktionärskonferens

2018 års funktionärskonferens äger rum i Norrköping. Till konferensen inbjuds funktionärer i Sveriges Kyrkosångsförbunds alla delförbund. Inbjudan har skickats till delförbunden.

Sjung i kyrkan

SVERIGES KYRKOSÅNGSFÖRBUND

Sveriges Kyrkosångsförbund
www.sjungikyrrkan.nu
www.facebook.com/SverigesKyrkosangsforbund

Redaktör och projektledare
 Marita Sköldberg, 070-212 21 66
info@sjungikyrrkan.nu

Förbundskamrer
 Sofia Lindström, 072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrrkan.nu

Nationell körpedagog
 Birgitta Rosenquist Brorson, 070-651 41 88
brb@sjungikyrrkan.nu

Förbundsordförande
 Jan-Olof Johansson
jano.johans@gmail.com

Styrelseordförande
 Peter Lundborg, 070-644 68 87
peter.lundborg@svenskakyrrkan.se

Bankgironummer
 880-0617

Organisationsnummer
 873201-0569

Ung Körfest i Skara

Det blir en proppfull Skara domkyrka när 300 barn och ungdomar intar domen under Ung Körfest **19–21 oktober** – ett samarrangemang av Riksfest för unga röster och Ungdomskörfestivalen. Det finns flera tillfällen för allmänheten att vara med och höra vacker sång. Den 19 oktober kl 14 är det inledningsgudstjänst och samma kväll har Nationella Ungdomskören konsert. På lördagskvällen kl 18 är det musikgudstjänst med Ungdomskörfestivalen och visst deltagande från Riksfest för unga röster och på söndagen kl 11 är det högmässa med alla körsångare.

Ungdomskörfestivalen 2019 i Åhus

Nästa vår kommer Ungdomskörfestivalen att arrangeras i Skåne. Åhus församling blir värd för festivalen som äger rum **10–12 maj**.

Körfestivaler framöver

Inom kort kommer vi att tillkännage en rad orter och datum för olika körfester framöver. Hösten 2019 blir det åter en Riksfest för unga röster. Året därpå planeras för Ung-

Välkomna till oss på kyrkomusiksymposiet!

14–15 september:
 Monter bland utställarna
 Uppsala Konsert & Kongress

Vi bjuder på bl a pennor, reflexer och en pratstund. Fråga om oss och berätta om er!

15 september kl 14:
 Nationella Ungdomskören
 Konsert i Helga Trefaldighets kyrka

Sjung i kyrkan

SVERIGES KYRKOSÅNGSFÖRBUND

Sveriges i särklass största körförbund för barn, unga och vuxna

Sjung i kyrkan
 VINTERMÖTE I SIGTUNA 2019
 7–9 januari

Gudstjänster

Seminarier

Sång

Samtal

Medverkande:

Esbjörn Hagberg, Annika Borg, Per Harling, Maria Löfberg, Marie-Louise Beckman, Kyrkokören i Tensta och Lena

Kursavgift: 1500 kr (rabatt för arbetslag)

Kost och logi: 2900 kr del i dubbelrum 3400 kr enkelrum

Sista anmälningsdag: 22 november på www.sjungikyrrkan.nu

domskörfestivalen på våren och Riksfest för unga röster på hösten. År 2021 är nästa riksfestår då vi ännu en gång kommer att arrangera fester på två olika orter. Håll utkik på www.sjungikyrrkan.nu eller läs i nästa Kyrkokörjournalen.

Ny liturgikkurs i Solesmes

11–16 september 2019 blir det en ny kurs i liturgik i benediktinerklostret Abbaye Saint Pierre-de-Solesmes ca 17 mil sydväst om Paris. Läs mer om kursen på www.sjungikyrrkan.nu.

Studenterbjudande! Kyrkosångsförbundet står för hela kurskostnaden (inte reskostnaderna) för två teologistuderande och två studerande vid någon av musikhögskolorna i landet. Ange om du är teologi- eller musikerstuderande i din anmälan!

Sista anmälningsdag är 19 april 2019, men det är först till kvarn som gäller.

Smycken och förtjänstecken

Slipsklämma i förgylld mässing är en nyhet i Sveriges Kyrkosångsförbunds smyckeskollektion.

Förbundskamrer Sofia Lindström har hand om försäljningen av smycken, märken och medaljer.

Beställ på bestallning@sjungikyrrkan.nu eller ring 072-727 12 12. Observera att beställningar av märken och medaljer ska gå via delförbundets kassör. Mer information, bilder och lista över kassörerna finns på www.sjungikyrrkan.nu under Vad gör vi, Utmärkelser respektive Till försäljning.

Året runt i Västerås i försommarskrud

Fruktträden och kastanjerna slog ut mitt framför ögonen på deltagarna när Riksfest 2018 i maj kom till Västerås. Men innanför kyrkans väggar sjöngs julsånger.

Sångerna i årets riksfester spände över hela kyrkoåret och i Västerås domkyrka blev det en märklig, och härlig, känsla när de cirka 450 körsångarna stämde in i Bereden väg för Herran och Gläns över sjö och strand. Alltmedan försommaren slog ut i blom i komministerträdgården, där fikapauser och luncher intogs i ett stort garden party.

Kyrkoåret runt återkom sedan i festmiddagens quizunderhållning och i buffén som innehöll såväl sparris och matjesill som revbensspjäll.

Men musiken stod förstas i centrum. Riksfestkörrens repertoar med sånger från advent till allhelgona sjöngs i en musikgudstjänst på lördagskvällen och i urval under söndagens högmässa. Dessutom bjöds det bland annat på en hel del musik skriven speciellt för Västerås domkyrka och för Västerås stift, bland annat i tre kortare konserter under fredagskvällen.

Text och foto: Marita Sköldberg

Sopranerna var som vanligt flest, men med 450 sångare blir det tryck i alla stämmor.

Försommaren slog ut i blom under riksfesthelgen och fikapauserna i komministerträdgården vid Västerås domkyrka blev som en trädgårdsfest i flera akter.

Sara Michelin, domkyrkoorganist i Linköping, gjorde sin sista riksfest som förbundsdirigent i Sveriges Kyrkosångsförbund.

Under en av de valfria verkstäderna fick deltagarna bland annat titta på gamla musikskatter ur Västerås biblioteks stiftsamlingar.

